

GOSPODARJENJE V PRVIH TREH MESECIH LETOŠNJEGA LETA

KAM PADA EKONOMIČNOST?

Zaostrene razmere poslovanja, visoka rast cen, pomanjkanje surovin in materiala v letu 1982 in I. trimeseju 1983 so vplivale na doseganje poslovnih rezultatov organizacij združenega dela.

Organizacije združenega dela so v I. trimeseju 1983 dosegle za 41 % višji celotni prihodek, pri čemer je bilo porabljenih 44 % več sredstev kot v enakem obdobju lani. Ekonomičnost poslovanja se je znižala za 2 indeksni točki, saj je gospodarstvo na 100 din porabljenih sredstev ustvarilo 140,9 din celotnega prihodka, v primerjalnem obdobju pa 144,2 din.

Hitrejša rast porabljenih sredstev od celotnega prihodka se je odrazila na počasnejši rasti dohodka, ki je višji za 33%. Največji porast dohodka je bil dosežen na področjih kmetijstva (51 %) in gradbeništva (44 %), ki je v preteklem letu doseglo zelo nizko rast dohodka, najnižji pa je na področjih prometa in zvez (9 %) in obrti (18 %). Nižji

dohodek kot v primerjalnem obdobju je bil dosežen v Black & Decker Grosuplje in TOZD Sinoles Ivančna Gorica. Na delavca je gospodarstvo doseglo 129.015 din dohodka ali 29 % več kot v primerjalnem obdobju, kar je manj od rasti dohodka, saj se je povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur povečalo za 4 %.

Razporeditev dohodka ni zadovoljiva, ker se resolucijske usmeritve ne uresničujejo, saj so vse obveznosti za skupno in splošno porabo ter sredstva za druge namene iz dohodka rasla hitreje od rasti dohodka, medtem ko so razporejena sredstva za bruto osebne dohodke in akumulacijo rasla počasneje od rasti dohodka.

ELEMENTI IN KAZALCI GOSPODARJENJA ZA OBDOBJE JANUAR — MAREC — v 000 din

Elementi in kazalci	I—III/82	I—III/83	IND
Celotni prihodek	1.827.628	2.575.280	141
Porabljena sredstva	1.267.473	1.828.155	144
Doseženi dohodek	560.155	747.123	133
Čisti dohodek	384.581	500.217	130
Razporejeni bruto OD	256.401	335.624	131
Sredstva za skupno porabo v OZD	25	138.523	129
Popr. štev. zaposl. na podl. delov. ur	5.595	5.791	104
Popr. bruto OD/delavca (v din)	15.276	19.319	126
Dohodek/delavca (v din)	100.117	129.015	129
Celotni prihodek v primerjavi s porabljenimi sredstvi	144,2	140,9	98
Delež akumul. v dohodku (v %)	19,2	18,5	96

VEČ ZA OSEBNE DOHODKE

Gospodarstvo je za bruto osebne dohodke razporedilo 335.624 tisoč din, kar je za 31 % več kot v primerjalnem obdobju. V skladu z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka.

Za leto 1983 naj bi organizacije združenega dela zagotovile v globalu 35 %-no zaostajanje sredstev za osebne dohodke za rastjo dohodka. Gospodarstvo občine je preseglo z družbenim dogovorom predvideno razporejanje sredstev za osebne dohodke, katere bi lahko povečali glede na 33 %-no rast dohodka za 21,45 %. Več sredstev za osebne dohodke na lahko razpo-

redijo le tiste organizacije združenega dela, ki dosegajo dobre izvozne rezultate na konvertibilnem področju, vendar le do stopnje rasti čistega dohodka.

Poprečni razporejeni bruto osebni dohodek na zaposlenega znaša 19.319 din ali 26 % več kot v I. trimeseju 1982. leta. Če primerjamo poprečni bruto osebni dohodek na delavca v I. trimeseju 1983. leta s poprečnim bruto osebnim dohodkom za celo leto 1982, ko je znašal 18.771 din, vidimo, da je takšna rast posledica rasti v preteklem letu in so se poprečni osebni dohodki v letošnjem letu povečali le za 3 %.

Za akumulacijo so organizacije združenega dela razporedile 138.523 tisoč din, kar je za 29 % več kot v primerjalnem obdobju, delež akumulacije v dohodku pa

se je znižal od 19,2 % na 18,5.

Nizek delež akumulacije beležimo v naslednjih organizacijah združenega dela: Kovinostroj Grosuplje (10,2 %), TOZD Specialne baterije Šentvid (12,2 %), Universal Ivančna Gorica (2,7 %), TOZD Albin Grajzer (4,2 %), Instalacije Grosuplje (4,4 %), Avtoprevoz Ivančna Gorica (3,3 %), TZO Grosuplje (1,0 %) in TOZD Motel Grosuplje (3,0 %).

Kljub višji rasti dohodka, kot jo beležimo koncem leta 1982 in dejstvu, da ni nobena organizacija združenega dela poslovala z izgubo, z rezultati gospodarjenja v I. trimeseju 1983 ne moremo biti povsem zadovoljni, saj se še nadalje niha delež akumulacije v dohodku, prav tako pa se je poslabšala ekonomičnost poslovanja.

● IZVAJANJE DOGOVORA O URESNIČEVANJU DRUŽBENE USMERITVE RAZPOREJANJA DOHODKOV V LETU 1982

Do septembra poračunane plače

Dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 je bil sprejet z namenom, da se zagotovi selektivnost pri uresničevanju resolucijskih usmeritev, da sredstva za reprodukcijo rastejo hitreje od rasti sredstev za OD. Zaostajanje rasti razporejenih sredstev za OD za rastjo primerljivega dohodka (amortizacija + dohodek) je različno, tako da so osebni dohodki lahko porasli glede na rast primerljivega dohodka od 12 % do 32,5 %. Večjo stopnjo rasti sredstev za OD so imele lahko tiste OZD, ki so dosegle boljše izvozne rezultate na konvertibilnem področju kot v predhodnem letu. Stopnja rasti sredstev za OD je odvisna še od višine poprečnih razporejenih sredstev za OD na delavca v letu 1981.

V negospodarskih dejavnostih pa morajo sredstva za OD rasti skladno z rastjo sredstev za OD v gospodarstvu, v delovnih skupnostih SIS in DPS pa morajo še 10 % zaostajati. V celoti

usmeritve dogovora v občini Grosuplje v nekaterih OZD niso uresničene. Kljub temu so sredstva za osebne dohodke v gospodarstvu rasla v globalu skladno z dogovorom, zlasti ob upoštevanju izvoznih dosežkov na konvertibilno področje. V gospodarstvu je preseglo rast sredstev za osebne dohodke iz 12 TOZD oz. DO, od katerih 4 TOZD usklajujejo delitvena razmerja na nivoju delovnih organizacij in je tako preseglo dogovorjeno rast sredstev za OD le 8 organizacij združenega dela.

Na področju negospodarstva pa je preseglo dogovorjeno rast 7 delovnih organizacij oziroma delovnih skupnosti. Te temeljne in delovne organizacije je izvršni svet posebej zaprosil za obrazložitev vzrokov za nastale prekoraitve. Po analizi poslovnih rezultatov in delitvenih razmerij je izvršni svet sprejel sklep, da morajo prekoračitvi poračunati osebne dohodke do konca devetmesečja 1983.

● DELOVNA ORGANIZACIJA RAŠICA

NUJNA POT NA ZAHOD

Delovna organizacija »Rašica« je v preteklem letu praznovala 35 letnico obstoja. Nastala je iz nekdanje čipkarske delavnice v Tacnu pod Šmarno goro. Šele leta 1952 se je del tovarne preselil v Gameljne, kjer je bilo več možnosti za razširitev.

Po letu 1963 se je v Rašici začela modernizacija pletenja — ročno pletenje so opuščali in v Gameljah je zrastle osrednja pletilnica z avtomatskimi pletilnimi stroji, ob tem pa je nastalo iz bivših pletilskih delavnic pet konfekcijskih obratov — eden od teh tudi v Šentvidu pri Stični. Delovni pogoji so bili tu najtežji in v letu 1974 je Rašica v tem kraju postavila nov proizvodni prostor s sodobno urejeno tehnologijo in novimi konfekcijskimi stroji. Proizvodnja se je iz leta v leto povečevala in danes

● REZULTATI GOSPODARJENJA V TOZD »SINOLES« IVANČNA GORICA

ČIMBOLJ IZKORISTITI DELOVNIK

»LESNINA« TOZD »SINOLES« IVANČNA GORICA ima v svoji dejavnosti proizvodnjo stavbnega pohištva, notranje opreme in proizvodnjo žagane lesa. Zaposluje povprečno 103 delavce.

Poslovno leto 1982 smo zaključili uspešno. Celotni prihodek je znašal 143 mio in je bil presežen za 14 % v primerjavi s planom. Planirano akumulacijo smo presegli za 24 %. Dohodek na delavca 510.697,00 din. Povprečni neto osebni dohodek na delavca pa je 13.346,00 din. Ob primerjavi doseženih poslovnih rezultatov z rezultati lesne industrije, kakor tudi podskupine dejavnosti stavbnega-građenega pohištva v SRS ugotavljamo, da so rezultati v TOZD boljše od doseženih povprečij.

Poslovno leto 1982 smo zaključili relativno dobro, čeprav smo se že v četrtem trimeseju soočili z vse težjimi pridobivanja del. ki jih realiziramo preko »Lesnine« TOZD Inženiring Ljubljana, nekaj manj kot polovico pa preko ostalih večjih trgovskih OZD ali direktno z gradbenimi OZD. Zakon o prepovedi uporabe družbenih sredstev za investicijsko izgradnjo je zavrl gradbeno dejavnost, ki neposredno vpliva na dejavnost naše TOZD. Na tržišču je vse večja konkurenca in od izvajalcev se zahteva vse večje zniževanje cen. Nema lokrat ugotavljamo, da so zahtevane cene na ravni cen iz leta 1981.

Poleg tega se pojavlja pomanjkanje reprodukcijskega materiala. Za nakup osnovnih surovin in zvez, zahtevajo dobavitelji devizno sodeležbo. Zato smo bili primorani del svoje dejavnosti preusmeriti v izvoz.

Že v letih 1980 in 1981 smo se s kooperacijskimi posli z lesno industrijo »LIPA« Ajdovščina vključili v izvoz. Vendar z njimi nismo dosegli sporazuma za priznavanje določene dela deviznega priliva. Pridobili pa smo veliko izkušenj in se usposobili za tovrstno proizvodnjo. S kooperacijo za »Lipo« Ajdovščina smo zaradi že omenjenega razloga prenehali, zato pa smo se v letu 1983 odločili za sodelovanje z »Lesnino« TOZD Znanja trgovina Ljubljana.

V prvem trimeseju 1983 smo na podlagi tega sodelovanja realizirali

za približno 3 mio izvoza na konvertibilno področje.

V letih 1980 in 1981 smo investirali v delno rekonstrukcijo obrata v Ivančni gorici za približno 7 mio din.

Rekonstrukcijo smo izvedli zaradi preselitve obrata za proizvodnjo ploskovnega pohištva iz Stične. Prostori v Stični namreč niso bili več primerni za nadaljnjo proizvodnjo brez večjih vlaganj, zato smo se odločili za rekonstrukcijo obrata v Ivančni gorici.

Ugotavljamo, da se je preselitev obrata Stična v Ivančno gorico že v letu 1982 pozitivno odrazila na doseženem poslovnem rezultatu te enote.

V letu 1982 smo na ravni DO »Lesnina« združili sredstva za izgradnjo kotlovnice in doizdaj proizvodne hale. Predračunska vrednost investicije je 21 mio din, od tega smo prejeli 13 mio združenih sredstev, ostalo so lastna sredstva. Investicija je že v teku. Poleg tega smo za nadomestitev iztrošenih strojev, nabavili iz uvoza nove stroje v vrednosti 3 mio din. Pridobili smo 60 a zemljišča in s tem rešili zelo perečo problematiko skladiščenja potrebnih količin lesa.

V letu 1983 bomo z izgradnjo kotlovnice pridobili dodatne kapacitete toplotne energije, ki bodo zaenkrat nekoliko večje od potrebnih. V teku so dogovori z OZD Avtoprevoz, KZ Stična in Zdravstveni dom, da bi jim oddajali odvečno energijo, ki jo bomo pridobivali iz odpadkov in ža-

govine in tako nadomestili porabo kurilnega olja in premoga, ki ga le-te OZD doslej uporabljajo za ogrevanje. Realizacija tega načrta pa sretnje izgradnjo večje skladiščne lope za deponijo lesnih odpadkov in žagovine. Za ta namen pa bi sicer morali pridobiti zemljišče, ki je bilo že načrtovano v gospodarskem načrtu TOZD. Provedena je tudi izgradnja zaklonišča, za katerega bi združile sredstva omenjene OZD.

Za leto 1983 smo si zastavili letni načrt v višini 169 mio din. Zaposleni v TOZD si prizadevamo, da bi ohranili dosedanje raven poslovanja. Ocene na osnovi doseganja rezultatov za prvo trimeseje niso preveč spodbudne. Trenutne tržne razmere otežujejo pridobivanje del, vsled česar se cene znižujejo že pod lastno ceno in je marsikje ogrožena rentabilna proizvodnja.

V letošnjem letu načrtujemo povečan obseg sodelovanja s »Lesnino« TOZD Inženiring Ljubljana do višine 80 % celotnega prihodka in računamo, da bomo s skupnimi prizadevanji lažje pridobivali dela za proizvodnjo v naši TOZD. Izvoz finalnih izdelkov na konvertibilno področje načrtujemo v višini 11 mio din, katerega del smo v prvem trimeseju že realizirali.

Zavedamo se, da bo za uresničevanje letnega gospodarskega načrta posebej pa za realizacijo strokovnega izvoza potrebno vložiti dodatne napore, da bomo dosegli ustrezno izvozno kvantiteto in splošno dogovorene roke za odpremo. Zato smo v TOZD sprejeli stabilizacijske ukrepe in program varčevanja na vseh področjih s poudarkom na povečanju storilnosti in čim boljšem izkoriščanju delovnega časa. Pri tem se bomo močno trudili za izboljšanje proizvodnje in zagotavljanje po dela.

RUDI POVŠE

izdelajo v Šentvidu vsak dan povprečno 1.200 jopic, puloverjev; v njihov proizvodni program pa sodijo tudi drugi pleteni izdelki — krila, bluze, kape, šali... Leta 1977 je iz konfekcijskega obrata nastal samostojen TOZD, ki šteje okrog 90 zaposlenih. V Šentvidu se, tako kot v drugih konfekcijskih TOZD »Rašice« odvija predvsem proizvodnja; pripravljane faze z nabavo in prodajo vred pa so organizirane v Gameljah. Tudi proizvodni program Rašice predstavlja zaokroženo celoto. Tako je prodaja na domačih in tujih trgih možna le za delovno organizacijo kot celoto; skupno je devizno poslovanje, preskrba surovin in reprodukcijskega materiala.

Le tako Rašica lahko vzdrži v izredno močni konkurenci trikotne industrije v Jugoslaviji, saj ta dejavnost ustvarja v jugoslovanskem merilu le 60 % dohodka na delavca v primerjavi z industrijo kot celoto.

Kljub velikim težavam v trikotni industriji dosegla Rašica dokaj dobre poslovne rezultate. V letu 1982 je znašal dohodek na delavca 387.675,- čisti dohodek na delavca 312.008,- neto OD na delavca mesečno 13.778,-.

Izvoz predstavlja v Rašici že 37 % celotne proizvodnje, struktura izvoza pa je v letu 1983 70:30 v korist konvertibilnega izvoza. Usmeritev na zapadna tržišča je sicer težavna, toda v Rašici se zavedajo, da edino potrditev na svetovnem trgu lahko zagotovi obstoj in napredek delovne organizacije kot celote.

V ta prizadevanja pa se zavzeto vključujejo tudi delavke in delavci Konfekcije »Vltava« Šentvid pri Stični.

foto: Milan Žurman

IZREDNA PRIDOBITEV

V nekaj letih je na robu Grosupljega zraslo novo naselje, ki se je razširilo prav do Jerove vasi. Od konca novembra lani pa se tu ponovno dvigata v višino dva velika žerjava, s katerih lahko že iz daljave ugotovimo, da je to gradbišče Splošnega gradbenega podjetja Grosuplje. Gradimo namreč objekt, ki bo za občane našega naglo se razvijajočega kraja precejšnjega pomena: DOM STAREJŠIH OBČANOV.

Dom bo namenjen tistim osebam, ki zaradi starosti, bolezni in drugih okoliščin ne želijo ali ne morejo živeti sami. Tako pa jim bo življenje v domu omogočilo primerne življenjske pogoje, ki si jih takšen človek želi in jih navsezadnje tudi nujno potrebuje. Ob sami nastanitvi in prehrani bo v domu ustrezno organizirana tudi zdravstvena nega in različne aktivnosti, prilagojene sposobnostim osebno potrebnim.

Investitor tega pomembnega objekta je Samoupravna stanovanjska skupnost Grosuplje, sredstva za gradnjo doma pa je prispeval sklad za gradnjo stanovanj in domov za upokojece pri Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Ljubljana, evidentiranih za občino Grosuplje in mesto Ljubljana. Projekto so izdelali v EMONA—PROJEKTU v Ljubljani.

Vodstvo gradbišča je z delom zadovoljno, saj jih ne pestijo kakšne posebne težave. Delovne sile imajo dovolj, pa tudi z materiali ni posebnih problemov. Pravijo, da je gradbena sezona skorajda na višku in da imajo delavci - gradbeniki mnogo volje do dela. Sploh pa, ko iz dne v dan ugotavljamo, kako s pomočjo njihovega dela »raste« objekt, ki se s svojo domiselno zasnovo čudovito vklaplja v skorajda idilično okolje.

Dom za varstvo odraslih je objekt, tlorisno razgiban, klasično grajen (opečni zidovi, armirano-betonske plošče), pokrit pa bo s klasično krovno konstrukcijo — dvokapnico. Projektiran je tako, da ga sestavljata desni in levi trakt — v prvem so: klet, pritličje in eno nadstropje, v drugem pa poleg kleti in pritličja še dva nadstropja. V prijetnih — eno, dvo, tro in štiri posteljnih sobah bodo delavci doma lahko nudili varno in dobro počutje 127 oskrbovancem.

Po termičnem načrtu naj bi objekt zaključili konec leta 1983.

Z uspešno dograditvijo tega objekta bomo tudi delavci SGP Grosuplje prispevali k pomembni pridobitvi za našo občino, samo Grosuplje pa bo dobilo še en nov objekt, ki bo tudi po arhitektonski zasnovi eden najlepših objektov v naši krajevni skupnosti.

A. Adamič